

Оксана Пономарьова

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Зміст іншомовної освіти на сучасному етапі характеризується посиленням уваги до проблеми розвитку зв'язного усного та писемного мовлення учнів, адже рівень володіння ними іноземною мовою часто засвідчує обмежений словниковий запас, а також труднощі зв'язного висловлювання та спілкування. Багато дослідників тісно пов'язують поняття спілкування і комунікації, іноді ототожнюючи їх. Успішність комунікативної діяльності обумовлена рівнем сформованості комунікативно-мовленнєвих умінь.

Спеціально дібрані вправи з розвитку мовленнєвих умінь мають на меті сформувати в учнів навички правильної, з погляду норм сучасної літературної мови, вимови, вміння побудувати однозначну і розгорнуту відповідь на питання, усно і письмово викласти прочитане або прослухане тощо. Завдання сучасної методики полягає в тому, щоб зробити процес навчання організованим і цілеспрямованим.

Засвоєння англійської фразеології є необхідним для вільного спілкування цією мовою, адже використання автентичної мови передбачає застосування фразеологічних одиниць. Без осмислення особливостей утворення стійких виразів і укладеного в них значення оволодіння мовою повною мірою неможливо. Вивчення семантики фразеологізмів, які, як і слова, позначають явища, факти і дають образу, емоційно-експресивну оцінку, сприяє оволодінню мовою як засобом спілкування і допомагає осмисленню важливих мовних механізмів образотворчості, експресивно-виражальних засобів у мові. На фразеологічному рівні національно-культурні особливості мовної системи виявляються найбільш яскраво і своєрідно. Таким чином, фразеологічні одиниці є одним з ефективних засобів формування навичок говоріння в учнів.

Вправи на формування навичок вживання фразеологізмів у мові повинні передбачати не лише механічне запам'ятовування тієї чи іншої фразеологічної

одиниці, але й спонукати учнів до виконання творчих завдань, без яких важко активізувати такий навчальний матеріал, як фразеологія. У навчальному процесі необхідно створювати умови для спілкування і мотивувати висловлювання учнів з використанням фразеологічних одиниць, до того ж це мають бути висловлення школярів не лише на рівні репродукції, а й на продуктивному рівні, тобто висловлювання учня від свого власного імені із застосуванням підходящих в цьому випадку фразеологічних одиниць. Навчання говорінню із застосуванням фразеологічних одиниць включає розвиток умінь діалогічного та монологічного мовлення, що також повинно повною мірою реалізовуватися при створенні комунікативної ситуації. При організації навчання слід пропонувати учням такі завдання, як: складання та розігрування діалогів за аналогією із заданими фразеологічними одиницями у питаннях і відповідних репліках, рольова або ділова гра, висловлення власних думок спочатку з опорою на зразок, а далі без опори із застосуванням самостійно обраних фразеологічних одиниць тощо [1, с. 152].

У методичній літературі не піддається сумніву положення про те, що при навчанні англійської мови в національній школі рідна мова учнів й іноземна вступають в складну взаємодію між собою, що факти англійської мови сприймаються учнями через призму української. У процесі оволодіння другою мовою системи рідної та іноземної мов неначе накладаються одна на одну, зіставляються в індивідуальній свідомості школяра, і те, що є невідомим у мові, що вивчається, і ще не засвоєним до рівня активного володіння, заповнюється відомим з рідної мови. Як результат – спроби буквального розуміння фразеологізмів або ж їх дослівний переклад українською мовою. Лише система навчання, побудована на основі порівняльного аналізу і обов'язкового врахування всіх особливостей рідної та нерідної мов, може забезпечити правильний перехід від української мови до англійської.

При вивченні фразеологічного матеріалу необхідно враховувати його класифікацію в залежності від труднощів засвоєння, а саме: а) труднощів власне функціонуючої системи мови; б) труднощів, обумовлених системою

рідної мови учнів. І ті, й інші пов'язані, перш за все, зі складністю засвоєння семантики фразеологічних одиниць, їх лексико-семантичної та синтаксичної сполучуваності [2]. Крім того, виокремлюють труднощі семантичного та граматичного характеру. Опрацьовуючи нові фразеологічні одиниці з певним типом труднощів, можна створити умови для їх подолання, що має істотне значення для побудови методики навчання англійської фразеології в національній школі.

На сучасному етапі розвитку лінгводидактики важливого значення набуває завдання якісного і кількісного відбору навчального матеріалу. Розвиток комунікативно-мовленнєвих умінь учнів повинен здійснюватися на спеціально відібраному навчальному матеріалі. При визначенні мінімуму фразеологічних одиниць, призначених для засвоєння в національній школі, необхідно враховувати як дидактичні, так і лінгвістичні принципи відбору.

Отже, удосконалення методики формування комунікативно-мовленнєвих умінь вживання фразеологічних одиниць є запорукою успішного оволодіння іноземною мовою. Під сформованими комунікативно-мовленнєвими вміннями ми розуміємо вміння правильно вибрати стиль мовлення, підпорядкувати форму мовленнєвого висловлювання завданням спілкування, вживати найефективніші мовні засоби, зокрема – фразеологічні одиниці. На відміну від мовленнєвих навичок, які за своєю природою стереотипні, комунікативно-мовленнєві вміння мають творчий характер, так як в різних ситуаціях щоденного спілкування, які завжди будуть для людини новими, доведеться заново шукати мовні засоби та інші фразеологічні одиниці, що відповідають ситуації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колкер Я. М. Практическая методика обучения иностранному языку: Учеб. пособие / Я. М. Колкер, Е. С. Устинова, Т. М. Еналиева. М.: Издательский центр «Академия», 2000. 264 с.
2. Введенская Л. А. Риторика и культура речи: учеб. пособие для студентов вузов / Л. А. Введенская, Л. Г. Павлова. Ростов н/Д: Феникс, 2009. 537 с.